

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูในภาคเหนือเกี่ยวกับบทบาทและกิจกรรมของ
คุรุสภา
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูในภาคเหนือเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของคุรุสภา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูในภาคเหนือเกี่ยวกับความต้องการของครูที่มีต่อ
บทบาทและกิจกรรมของคุรุสภา
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูในภาคเหนือซึ่งมีตำแหน่ง หน้าที่ต่างกัน
และวุฒิต่างกันเกี่ยวกับบทบาทและกิจกรรมของคุรุสภา

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ครูประจำการและผู้บริหารการศึกษาที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทและกิจกรรม
ของคุรุสภาต่างกัน
2. ครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่า และวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป หรือเทียบเท่า
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทและกิจกรรมของคุรุสภาต่างกัน

ประชากร

ประชากรที่อยู่ในขอบข่ายของการวิจัยนี้ได้แก่ครูซึ่งอยู่ในภาคเหนือ ตามแผนการแบ่ง
ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีน ซึ่งภาคเหนือได้แก่จังหวัดทั้งหมด 16 จังหวัด
คือ อุทัยธานี นครสวรรค์ กำแพงเพชร ตาก สุโขทัย พิษณุโลก พิจิตร เพชรบูรณ์
อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน

ครูในการวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ครูประจำการ
2. ผู้บริหารการศึกษา

ตัวอย่าง การสุ่ม และการกำหนดขนาดของตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ครูที่อยู่ในโรงเรียนในภาคเหนือซึ่งสุ่มตัวอย่างได้ การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (จับฉลาก) การสุ่มตัวอย่างทำดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างจังหวัดในภาคเหนือ โดยนำมาร้อยละ 20 ของจังหวัดในภาคเหนือได้ 5 จังหวัด ได้แก่จังหวัด นครสวรรค์ สุโขทัย ลำพูน
2. นำจังหวัดที่สุ่มได้ 3 จังหวัด มาสุ่มตัวอย่างอำเภอ โดยสุ่มร้อยละ 20 ของอำเภอในแต่ละจังหวัด ได้ตัวอย่างอำเภอดังนี้
 - ก. จังหวัดนครสวรรค์ได้แก่ อำเภอเมืองนครสวรรค์ และอำเภอพยุหะคีรี
 - ข. จังหวัดสุโขทัยได้แก่ อำเภอเมืองสุโขทัย และอำเภอศรีสำโรง
 - ค. จังหวัดลำพูนได้แก่ อำเภอเมืองลำพูน
3. นำอำเภอที่สุ่มได้ทั้ง 5 อำเภอ มาสุ่มตัวอย่างโรงเรียน โดยสุ่มร้อยละ 20 ของโรงเรียนในแต่ละอำเภอ ได้จำนวนโรงเรียนดังนี้¹

ก. อำเภอเมืองนครสวรรค์	จำนวน	21	โรงเรียน
ข. อำเภอพยุหะคีรี	จำนวน	12	โรงเรียน
ค. อำเภอเมืองสุโขทัย	จำนวน	11	โรงเรียน
ง. อำเภอศรีสำโรง	จำนวน	10	โรงเรียน
จ. อำเภอเมืองลำพูน	จำนวน	20	โรงเรียน
4. ในแต่ละโรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างได้นี้ คิดจำนวนครูที่จะแจกแบบสอบถามร้อยละ 20 ของครูในโรงเรียน กลุ่มนี้คือครูประจำการ

¹รายชื่อของโรงเรียนมีอยู่ในภาคผนวก

5. สำหรับผู้บริหารการศึกษาคร้อยละ 100 จากจำนวนจังหวัด อำเภอ และ โรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างไว้ได้ ผู้บริหารการศึกษาได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด หัวหน้าส่วนการศึกษา หัวหน้าแผนก (หรือหมวด) การศึกษาเทศบาล ศึกษาธิการอำเภอ หัวหน้าหมวดการศึกษา และครูใหญ่ของโรงเรียนที่สุ่มตัวอย่างได้ ในตารางที่ 1 ได้แสดงจำนวนครูประจำการ และผู้บริหารการศึกษาที่จะนำแบบสอบถามไปแจก

ตารางที่ 1

จำนวนครูประจำการ ผู้บริหารการศึกษา และโรงเรียนจำแนกตามจังหวัดและอำเภอ

จังหวัด	อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครูประจำการ	จำนวนผู้บริหารการศึกษา
นครสวรรค์	เมืองฯ	21	98	26
	พยุหะคีรี	12	38	14
สุโขทัย	เมืองฯ	11	67	16
	ศรีสำโรง	10	36	12
ลำพูน	เมืองฯ	20	78	25
รวม		74	317	93

สำหรับกลุ่มครูที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป หรือเทียบเท่าก็มีกลุ่มครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่า นั้น นำจากจำนวนครูประจำการ และผู้บริหารการศึกษาที่สุ่มได้ มาแยกวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นทั้งครูประจำการ และผู้บริหารการศึกษาใช้เหมือนกันแบบสอบถาม 1 ฉบับ จะมี 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบมี 13 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบเลือกตอบเกี่ยวกับความคิดเห็นของครู เกี่ยวกับการดำเนินงานของคุรุสภาโดยทั่วไปมีทั้งหมด 13 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่คุรุสภาได้

จัดทำให้กับสมาชิก กิจกรรมแบ่งเป็น 3 คาบคือ
 ข้อ 1 - 21 เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับด้านวิชาการ
 ข้อ 22 - 39 เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับด้านสวัสดิการ
 ข้อ 40 - 51 เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับด้านการบริหารงานบุคคลแทน

ก.พ. และ ก.จ.

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด open - ended เพื่อให้ผู้ตอบ
 ได้แสดงความคิดเห็นความต้องการ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงาน
 งานของคุรุสภาทั้ง 3 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านสวัสดิการ และด้าน
 การบริหารงานบุคคล แทน ก.พ. และ ก.จ.

การร่างแบบสอบถาม

ดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร วารสาร และหนังสือระเบียบปฏิบัติของคุรุสภา รวมทั้ง
 พระราชบัญญัติครู เพื่อศึกษาถึงอำนาจ หน้าที่ และบทบาทของคุรุสภา
2. เข้าพบ ดร.สุรัฐ ศิลปอนันต์ รองเลขาธิการคุรุสภา ในฐานะผู้เชี่ยวชาญและ
 รอมรูในเรืองของคุรุสภา เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานของคุรุสภา ทั้งอดีต ปัจจุบัน และ
 อนาคต ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่คุรุสภากำลังเผชิญอยู่
3. ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมของคุรุสภาในหนังสือ 30 ปีของคุรุสภา² ซึ่งได้
 รายงานถึงกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งคุรุสภาได้จัดทำไปแล้ว ในด้านต่าง ๆ ให้กับสมาชิกมาเป็นหลักใน
 การร่างแบบสอบถาม
4. นำความรู้และข้อคิดเห็น 3 ข้อดังกล่าว มาสร้างเป็นแบบสอบถามและให้
 อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง
5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูในจังหวัดนครสวรรค์ 2 โรงเรียน จังหวัด
 ชัยนาท 1 โรงเรียน จังหวัดเพชรบุรี 1 โรงเรียน กรุงเทพมหานคร 1 โรงเรียน จังหวัด

²คุรุสภา, 30 ปีของคุรุสภา (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2518)

บทสรุป 1 โรงเรียน³ แบบสอบถามแต่ละชุดมี 90 ข้อ รวมแบบสอบถามที่ส่งไปมีทั้งหมด 58 ชุด และได้กลับมา 52 ชุด

6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ นั้นมาคุณลักษณะของการกระจายในการตอบของครู และคุณชอบภพรองของแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้โดยย่อและคำอธิบายต่าง ๆ หลังจากตัดทอน และปรับปรุงแก้ไขแล้ว แบบสอบถามครั้งนี้มีทั้งหมด 77 ข้อ

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงใหม่ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไขให้สมบูรณ์

8. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นี้ไปพิมพ์เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกยังโรงเรียนต่าง ๆ ตามที่ผู้วิจัยช่วยตัวเอง โดยมีหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากรองเลขาธิการคุรุสภา ไปถึงผู้บริหาร การศึกษาทุกคน แบบสอบถามแต่ละโรงเรียนนั้นผู้วิจัยได้มอบให้ผู้บริหารสถานศึกษานั้น ๆ 1 ฉบับ และอีกจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากับร้อยละ 20 ของครูในสถานศึกษานั้นโดยให้ผู้บริหารสถาน ศึกษาเป็นผู้นำไปแจกครูคนใดก็ได้ โดยไม่จำกัดวุฒิ วัย เพศ และระดับชั้นที่สอน ส่วนผู้บริหาร การศึกษาอื่น ๆ ผู้วิจัยได้ไปมอบด้วยตัวเองเช่นเดียวกัน

การเก็บแบบสอบถามผู้วิจัยเป็นผู้ไปเก็บกันด้วยตัวเองทุกแห่ง โดยใช้เวลาหลังจาก ไปมอบไว้ประมาณ 2 - 7 วัน

แบบสอบถามแจกไปจำนวน 410 ฉบับ ได้รับคืน 396 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.59 ทั้งนี้ได้แสดงไว้ในตารางที่ 2

³รายชื่อโรงเรียนอยู่ในภาคผนวก

ตารางที่ 2

จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำแนกตามจังหวัด และอำเภอ

จังหวัด	อำเภอ	ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนที่ มอบไว้	ได้คืน	ร้อยละ
นครสวรรค์	เมืองฯ	ผู้บริหารการศึกษา	26	23	88.46
		ครูประจำการ	98	93	94.90
	พยุหะคีรี	ผู้บริหารการศึกษา	14	12	85.71
		ครูประจำการ	38	36	94.73
สุโขทัย	เมืองฯ	ผู้บริหารการศึกษา	16	16	100
		ครูประจำการ	67	67	100
	ศรีสำโรง	ผู้บริหารการศึกษา	12	12	100
		ครูประจำการ	36	36	100
ลำพูน	เมืองฯ	ผู้บริหารการศึกษา	25	25	100
		ครูประจำการ	78	76	97.44
รวม			410	396	96.59

ในจำนวนแบบสอบถามที่เก็บคืนได้ 396 ฉบับนี้ ตรวจดูแล้วมีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 9 ฉบับ จึงมีแบบสอบถามที่นำไปชั่งรอยคะแนน (tally) 387 ฉบับ และในจำนวน 387 ฉบับนี้ นำมาแบ่งกลุ่มเป็นกลุ่มที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป หรือเทียบเท่าได้ 139 คน และมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าได้ 248 คน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 3

ตารางที่ 3

จำนวนแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิ

จังหวัด	อำเภอ	กลุ่มครู	วุฒิปริญญาตรี ขึ้นไป	วุฒิต่ำกว่า ปริญญาตรี
นครสวรรค์	เมืองฯ	ผู้บริหารการศึกษา	4	18
		ครูประจำการ	28	62
สุโขทัย	พยุหะคีรี	ผู้บริหารการศึกษา	1	10
		ครูประจำการ	10	26
ลำพูน	เมืองฯ	ผู้บริหารการศึกษา	7	9
		ครูประจำการ	40	26
ลำพูน	ศรีสำโรง	ผู้บริหารการศึกษา	3	9
		ครูประจำการ	25	11
ลำพูน	เมืองฯ	ผู้บริหารการศึกษา	4	21
		ครูประจำการ	17	56
รวม			139	248

การวิเคราะห์และเสนอขอมูล

เสนอเป็น 4 ตอนดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นสถานภาพโดยทั่ว ๆ ไปของผู้ตอบ ซึ่งจะเสนอในรูปตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

ตอนที่ 2 เป็นแบบเลือกตอบเกี่ยวกับความคิดเห็นในการดำเนินงานของครูสภาในค่านวิชา การ ค่านสวัสดิการ ค่านบริหารงานบุคคลแพน ก.พ. และ ก.จ. อย่างกว้าง ๆ จะเสนอเป็นตารางและร้อยละเช่นเดียวกัน

ตอนที่ 3 เป็นตอนที่สำคัญที่สุดซึ่งเป็นการถามความคิดเห็นของครูในค่านวิชา การ ค่านสวัสดิการ และค่านการบริหารงานบุคคล โดยให้แสดงน้ำหนักของความคิดเห็นเป็น 4 ค่าด้วยกันคือ

- 4 หมายความว่า ครูสภาจัดไต่ถามมาก
- 3 หมายความว่า ครูสภาจัดไต่ถามดี
- 2 หมายความว่า การจัดของครูสภายังมีข้อบกพร่อง
- 1 หมายความว่า การจัดของครูสภายังมีข้อบกพร่องอีกมาก

และของสุดท้ายเป็นของ "ไม่ทราบ" เพื่อให้สมาชิกที่ไม่ทราบการทำงานในบางอย่างของครูสภาลงในช่องนี้

การเสนอข้อมูลในตอนที 3 ทำดังนี้ หักคะแนนจากช่องไม่ทราบออกเสียก่อน แล้วนำค่าจากช่อง 4, 3, 2 และ 1 มาคำนวณตามวิธีสถิติ แล้วนำเสนอเป็นตารางตามแนวที่ตั้งสมมุติฐานไว้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1. ค่าร้อยละใช้สูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

- 2. ค่าคะแนนเฉลี่ยใช้สูตรดังนี้⁴

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum fX$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

- 3. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตรดังนี้⁵

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

⁴ประคอง วรรณสุต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 40

⁵George A. Ferguson, Statistical Analysis in Psychological and Education (New York: McGraw - Hill Book Company, 1966), p. 45

เมื่อ	S.D	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

4. ความแปรปรวนของคะแนน ใช้สูตรดังนี้⁶

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ	s^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
	X^2	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

5. การทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มโดยใช้

t - test ใช้สูตรดังนี้⁷

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{N_1} + \frac{s_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา t - Distribution
	\bar{X}_1, \bar{X}_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	s_1^2, s_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
	N_1, N_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

⁶Ibid., p. 62.

⁷Ibid.